

STUDENTEN WEEKBLAD

ORGAAN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR STUDIEBELANGEN TE DELFT

DIT BLAD VERSCHIJNT DONDERDAGS
BEHALVE IN DE VACANTIËN
DE JAARGANG BEGINT 1 OCT. HET
ABONNEMENT KOST F 1.25 P. KWART.

REDACTEUREN: ♦♦ E. KANN, ♦♦ MEJUFFROUW J. BECKERING VINCKERS,
G. A. VAN STEENBERGEN, MEJUFFROUW E. DE KOE, F. B. SIMON VAN LEEUWEN,
H. F. E. DU MOSCH, E. VAN EVERDINGEN.
♦♦♦ VAST MEDEWERKER VOOR DE RUBRIEK MUZIEK J. ALEXANDROFF. ♦♦♦

INZENDINGEN TE BEZORGEN VOOR
MAANDAGMIDDAG 4 UUR AAN HET
REDACTIE-ADRES: KOORNMARKT 62.
ADVERTENTIËN 20 CENTS PER REGEL

23^e JAARG. ♦ NR 14

TECHN. BOEKHANDEL & DRUKKERIJ J. WALTMAN JR. — DELFT

27 JANUARI 1921

REDACTIE. Redactioneel: Kanttekeningen IV. — D. S. C.: voor Weenen; Delftsche Studenten Debating Club. — B.: D. S. D. C. „Logika”. — Vereenigingsleven: Vrijz. St. Stud. Bond; Nederl. Rugby Bond; A. S. S.; Genoot. Nederland—Frankrijk; Algemeen Nederlandsch Verbond. — Tijdschriften: Uit de grootemenschpers. — Gedachten: Herinnering aan 'n inaugureele rede; Extra g. — Ingezonden: De nood in Midden- en Oost-Europa. — Studiebelangen: Practische Studie. — Technische Hoogeschool: Afdeling der Bouwkunde; Aanvang colleges en tentamen; Bibliotheek; Uitslag examens. — Familieberichten.

REDACTIONEEL.

KANTTEKENINGEN IV.

De onthullingen van „Het Vaderland”.

Ons vorig nummer beloofden wij terug te zullen komen op de 7 artikelen, die „het Vaderland” de Delftsche toestanden gewijd heeft. Wij zullen het niet lang maken. Het ligt geenszins in onze bedoeling een verhandeling te gaan schrijven over de studie aan de T.H., om de eenzige reden dat we er ons niet toe competent voelen. Zeker, wij weten wel, dat er hier verschillende zaken dringend verandering noodig hebben, en dat misbruiken heerschen; wij ondervinden aan de T.H., dat de studie hier dikwijls ver van ideaal is. Wij zouden heel wat meer rare dingen kunnen vertellen, dan wat „het Vaderland” als belangrijk „studiemateriaal” meende te moeten publiceren; we zouden zeker eenige opmerkingen kunnen maken, die minder oppervlakkig waren dan die van den heer R. Ce n'est pas juré gros. Wij zullen dat niet doen, want wat zou het nut zijn? Vrijwel alles van de misstanden is aan de professoren en autoriteiten ter dege bekend, maar dikwijls bezwaarlijk verholpen worden. Onmogelijkheid b.v. wordt aan de beste instellingen onderwijns gepleegd, en speciaal voor hoeven Delft niet worden ingericht.

Wij zijn er natuurlijk ook wel zaken die verbeterd moeten worden, maar dan hebben we te doen met onmogelijkheden, die: of het gevolg zijn van natuurlijke eigenschappen van een professor of van een assistent, en daartegen is geen kruid genezen; of een diepere oorzaak hebben en alleen te verhelpen zijn door ingrijpende veranderingen in de studie, en daarover mogen wij geen oordeel geven, evenmin als „het Vaderland”. Want het is eenmaal zeer moeilijk, om niet te zeggen onmogelijk voor een leerling een zuivere opinie te geven over zijn opleiding, over zijn speciale opleiding, laat staan over de geheele technische studie. Wij hebben ons in de vorige regelen niet al te zeer uitgesproken over „het Vaderland” uitgelaten. Niet we hoos zijn op die krant, zooals verscheidene professoren. Heelemaal niet. We stellen het zeer op prijs, dat de buitenwereld zich voor de T.H. interesseert en eventueel mee zal willen werken om de noodige veranderingen te bespoedigen. De onmogelijkheden, die in deze artikelen staan, als daar „dat weinigen zelf hun teekeningen maken, „op het examen”, „dat van het jaar 1914 nog geen kandidaats-examen heeft gedaan”, „dat de vluchtigheid moet men beschouwen als eenmaal onvermijdelijk in de journalistiek. Maar we verwachten van al dat geschrijf heel veel goeds. Zooals gezegd, heeft „het Vaderland” ons verwonderd dat het Ministerie er op heeft uitgezonden. De reden althans, waarom de redactie „het Vaderland” tot een onderhoud is genoodigd, is ons niet recht duidelijk; we zijn benieuwd er bij die gelegenheid het meest voor het lapje te houden, Mr. van Beeck Calkoen of Dr. Raderer. In ieder geval is het eenige effect van de publicaties van Dr. R., dat we tot nog toe hebben gezien waarnemen, een toenemende tegenzin van de der autoriteiten tegen klachten.

Van de andere kant is natuurlijk wel gunstig, dat de klaggebenden buiten Delft ook eens zijn wakker worden. Weliswaar zijn er velen van het groote Delft, zooals gelukkige studenten-ouders en ouders, die door de zwart getinte opstellen van de Haagse dagblad onnoodig hartkloppingen hebben gekregen, maar er is toch ook nog een deel dat er eens uit de praktijk, van uit de nijver-

T.H. van groot nut kunnen zijn. Want het is o.i. ook een van de oorzaken, dat hier en daar in de technische studie de toestand wat chaotisch is, dat zoo weinig van de tegenwoordige docenten voor de propaedeuse een overzicht hebben van de taak, waartoe zij hun leerlingen moeten helpen gereed maken. Vrijwel overal wordt aan technische onderwijsinrichtingen een strijd gestreden tusschen de theorie en praktijk en die heeft niet zelden tot gevolg, dat aan de adviezen en wenschen van de industrie meer aandacht wordt geschonken. Delft zal daaraan ook niet ontkomen. Het zou ons zeer aangenaam zijn wanneer werkelijk bevoegden uit de praktijk b.v. in „De Ingenieur” hun meening zouden willen geven. Aan één artikeltje van een ingenieur hebben wij meer dan aan 3 kranten vol van een leek.

Wij zien de zaken heusch niet te licht in, zij 't dan ook niet zoo somber als Dr. R. Maar wij meenen, dat de bestaande moeilijkheden niet zoozeer door een krachtiger administratieve centrale leiding zullen moeten worden bestreden, als wel door een beter contact tusschen techniek, professoren en studenten.

Want ook dat laatste, het gemis aan contact tusschen docent en gedoopte is een bron van misère. Professor en student kennen elkaar alleen van gezicht, laat staan dat zij iets van elkaar begrijpen. Met het gevolg, dat menig student over een maatregel die hem niet bevalt direct moppert, in de bekende Hollandsche kankerstemming komt en fraudeert als hij kans ziet; waarop professor zich genoopt voelt tot nieuwe maatregelen met nog akeliger gevolgen. Laat de professoren en studenten elkaar toch in hemelsnaam trachten te benaderen.

Studenten, als er werkelijk iets van belang te veranderen is, praat dan toch eens met den betrokken beul, voordat hij kankert. Laat je niet intimideeren door collega's, die er natuurlijk weer een vorm van gatlikkerij in zien. Zeker, we weten heel goed, dat er ook onder de professoren zijn, waar lastig mee te praten valt. Overal zijn er van 80 menschen wel een paar, die niet aan alle eischen van redelijkheid of vooruitstrevendheid voldoen. Maar dan is er toch nog wel een andere hoogleeraar op de wereld, dan is er toch nog altijd het bestuur van je vakvereniging.

Professoren, wij weten, dat U onmogelijk alle studenten persoonlijk kunt helpen en voorlichten omtrent uw bedoelingen. Maar zou het niet mogelijk zijn, dat uwe beslissingen wat minder in nevelen van majesteit gehuld bleven? Dat, wanneer U goed gemeende kritiek op uw beleid ter oore komt, de gelaakte handeling door U of uwe afdeling openlijk besproken en gemotiveerd wordt? Wij meenen zeker, dat bekendheid met de gronden van uw beslissingen veel misverstand en daarmee veel kwaad zou doen verdwijnen. Een professor is voor de studenten nog steeds te veel of een angstige geheimzinnigheid of een docent-om-bedot-te-worden. Heeren Hoogleeraren, er bestaat in Delft ook nog een Studentenbladje, dat 650 abonne's telt, en als er een belangrijk artikel in voorkomt zeker door 1500 studenten zal worden verslonden. Zou het niet de moeite loonen, daarin eens van Uwe meening te doen hooren? Het zal zijn kolommen gaarne voor U openstellen.

Naschrift. — „Het Vaderland” geeft in het avondblad van Dinsdagavond verslag van een onderhoud, dat Dr. R. had met den Senaat van het D.S.C. Door plaatsgebrek zijn wij helaas verhinderd het nog in dit nummer over te nemen. In dat zelfde avondblad vonden wij een ingezonden stuk van prof. Nelemans. Het spijt ons, dat de Rector-Magnificus zich tot een dergelijke poging van verweer heeft laten verleiden. Wanneer de Senaat van de T.H. meent, dat de buitenwereld verkeerd wordt voorgelicht en Zijn inzichten in de zaken wenscht te publiceren, dan dient dat te geschieden in een degelijke bespreking van den toestand. Een dergelijk hoog college van deskundigen moet op een vrij ernstige aanklacht tegen haar beleid, uitgebracht door iemand, die slechts vrij oppervlakkig van hooren zeggen weet, reageeren door een grondige uiteenzetting van de moeilijkheden... of niet reageeren. Zeker niet door in een ingezonden stukje eenige evidente onwaarheden tegen te spre-

ken, die niet de hoofdzaak van Dr. R.'s verzoeking waren, en aan de hand daarvan dien journalist onbevoegd te oordeelen. Wanneer de Rector-Magnificus de rest van al die artikelen een vakkundige bespreking in het openbaar niet waard acht, waar wij hem niet heelemaal ongelijk aan kunnen geven, dan had hij liever heelemaal moeten zwijgen. Wij meenden trouwens zeker te weten, dat de professoren besloten hadden... te zwijgen.

DELFTSCH STUDENTENCORPS.

STEUN VOOR WEENEN.

Op de liefdadigheidsavond ten bate van de Weensche hoogleeraren hebben de strikjes, voor het dansen verkocht, f 42,30 (zegge twee en veertig gulden dertig cent) opgebracht, welk bedrag is afgedragen aan professor Dr. M. de Haas.

DELFTSCHE STUDENTEN DEBATING-CLUB.

Derde Huishoudelijke Vergadering op Dinsdag 1 Februari 1921, aanvang half acht, in de Leeszaal der Sociëteit „Phoenix”.

Onderwerp: De economische beteekenis der Java-suikerindustrie voor de inlandsche bevolking.

Inleider: de heer G. L. Gonggrijp, Lector aan de Handels Hoogeschool te Rotterdam.

DELFTSCHE STUDENTENBOND.

D.S.D.C. „LOGIKA”.

Lezing van den heer P. Honig, „Over Vrijheid”.

Korte inhoud:

Als het geschiedenisonderwijs op de scholen zoodanig was, dat men de oorzaken van de feiten leerde zien en zich niet doodstaarde op de feiten zelf + 't jaartal, dan zou men algemeen voelen, dat de menschheid altijd-door één grooten roep geuit heeft voor méér vrijheid. Helaas, ver is nog de tijd, dat weinig begrijpen hooger wordt gesteld dan veel weten.

Velen gebruiken de woorden, zonder ooit het begrip aan het woord verbonden doordacht en doorvoeld te hebben. Men heft leuzen aan en spreekt met stadhuiswoorden, zonder dat men zelf begrijpt, wát men spreekt.

't Is interessant om een paar couranten uittreksels aan te halen, om 't verschillend gebruik van vrijheid te demonstreeren.

Prof. Groenen bij de opening van de R.K. Volksuniversiteit:

„Het volk vraagt meer dan brood en spelen. Wij beseffen, dat deze zucht naar ontwikkeling, naar weten een gevaar oplevert. Men denke slechts aan het paradijs; daarvoor moet zij geleid worden naar de vrije zee, naar God. De Katholieke Kerk belet niemand te denken, behalve hen, die niet geschikt tot denken zijn.”
Delftsche Crt. Sept. '20:

„Bij den Marinedag, toen het boksen begon, bleek dit voor het vrijheidslievende publiek het sein om de lastige orde te verbreken en het veld op te rennen.”

Onder studenten en in de politiek biedt men tegen elkaar op bij de vraag, wie de meeste vrijheid brengt; telkens openbaart zich de drang om meer vrijheid te hebben, de menschen worden zich als 't ware bewust, dat ze individu zijn en geen kuddedier willen worden. Men kende bij het zedelijk streven van den mensch twee stroomingen, de Israëlitische en de Hellenistische. De Israëliet is zedelijk mensch als te staan onder de zedenwet; de Hellenist daarentegen heeft een zedelijke intuïtie.

Bij de oude zedelijkheid ligt het zwaartepunt van de deugd buiten den mensch, bij de nieuwe in de menschelijke persoonlijkheid. Doorvoelen van wat we spreken, wàar zijn tegenover ons zelf, waar dat streven bestaat, daar zal vrijheid heerschen. 't Woord vrijheid houdt in een toestand van onafhankelijkheid, van afwezigheid van dwang.

Ten opzichte van de zedelijke vrijheid zei Ovidius, dat de mensch zijn hartstochten gekregen heeft om ze te beheerschen; het zijn vurige paarden, die den levenswagen trekken, maar o wee, als deze rossen op hol slaan.

Het ideaal van den vrijen staat is die, waarin de wet de uitdrukking is der ontwikkelde rede van allen en door allen als zoodanig vrijwillig wordt gehoorzaamd. Hiervoor zijn menschen noodig met een grooten zedelijken aanleg.

Tegenwoordig spreekt men van den moraal-loozen tijd, waarin we leven, men weigert alles: dienst, eed, huwelijk, werk, stemmen. Het zijn opmerkingen zegt men! Iedere beweging voor vrijheid zal echter achteraf blijken te zijn, iets meer dan bevrijding van boeien, maar de mogelijkheid scheppen tot positieve ontplooiing van eigen wezen. Neem bijv. de vrije liefde. Dit is eenvoudig een reactie tegen 't feit, dat toegeven aan natuurdrift, zonder de door de maatschappij voorgeschreven en door haar vereischte zelfbeheersching als een zwakheid en schande geldt. Het individueele is oorzaak dat de mensch weer een vrije keuze doet en zijn liefdesgeluk zoekt buiten de gestelde orde om.

De ware menschenliefde mag niet dulden, dat menschen jarenlang, veelal om kleine vergripen, ertoe gebracht door de omstandigheden, in een eenzaam, somber hok worden opgesloten, — waar ze nooit menschen zien of nooit met menschen in aanraking komen — om als vreemdeling in de maatschappij terug te komen. Men maakt ophof over een beestwijf, maar is de blinde gerechtigheid zooveel mooier soms? Rechtspreken is niet kwaad met kwaad vergelden. Daar moet een „Christelijke” oplossing voor zijn.

VEREENIGINGSLEVEN.

VRIJZ. CHRIST. STUD. BOND. — Afd. Delft.

Cursus B. de Ligt.

Onderwerp: „Christendom en Socialisme”.

1. Donderdag 3 Februari.
2. Donderdag 10 Februari.
3. Dinsdag 22 Februari.
4. Donderdag 3 Maart.
5. (Wordt nader bekend gemaakt.)

Al deze lezingen zullen gehouden worden op de Afdelingskamer, Oostsingel 12c, en aanvangen om 8 uren 's avonds.

NEDERLANDSCHE RUGBY-BOND.

Rugby-wedstrijd te Deventer:

Groningsche studenten

contra

Delftsche studenten.

Zaterdag 29 Januari, half drie: U. D.-Terrein.

A.S.S.

Op de prijsvraag ter verbetering van de namen: „regelingscommissie” en „regelingscommissaris” (S.W. 25 Nov.) is slechts een antwoord ingekomen, welke het bestuur echter niet kon bevredigen.

Alsnog stelt het, voor een goede oplossing als prijs ter beschikking: vrijstelling, eventueel terugstorting der contributie 1920—'21.

Tot 12 Februari worden opgaven ingewacht.

Voor de a.s. bestuurswisseling worden de volgende candidaten voorgesteld:

D. EKKER, president.
Mej. W. THOMEE (aftredend).
G. W. BROEKEMA.
B. C. VAN BALEN WALTER.
P. H. ZIJDERVELD.

Groepen van minstens 10 leden kunnen vóór 1 Februari tegencandidaten stellen, bij den secretaris A. ten Have, Cornelis Trompstraat 40.

GENOOTSCHAP NEDERLAND-FRANKRIJK.

Afd. 's-Gravenhage.

Zaal: Pulchri-Studio, Vrijdagavond 28 Jan. '21, 8¹/₄ uur, Populair-Wetenschappelijke Voordracht van M. Jean Comandon, Président de la section de Cinématographie Technique à la Direction des Recherches Scientifiques, membre de la Société de Biologie, Chevalier de la Légion d'Honneur, over „Les Microbes et les Cellules au Cinématographe”. (Bioscoop-installatie van Albert Frères.)

Toegangskarten à 50 cts. voor de leden Nederland-Frankrijk, leeraren middelbare scholen en studenten, en à f 1,— voor andere belangstellenden, zijn na 15 Jan. verkrijgbaar aan Pulchri-Studio. Plaatsbespreking na 23 Jan.

Cursus van drie Lezingen over „La Philosophie de M. Henri Bergson, door M. René Gillouin, oud-leerling van de „Ecole Normale Supérieure”, te Parijs, bekend conférencier, medewerker aan de Revue de Paris, de Mercure de France, la Grande Revue, etc., schrijver van „Idées et Figures d'aujourd'hui” (bekroond door de Académie de Sciences Morales), „Essai de Critique Littéraire et Philoso-

phique” (Prix de la Critique) en van: „La Philosophie de M. Henri Bergson”.

Maandagavond, 14 Febr., 8¹/₄ uur; Zaterdagmiddag 19 Febr., 3 uur; en Zaterdagmiddag 26 Febr., 3 uur. Zaal de Ruyterstraat 67.

Cursuskaarten voor de drie Lezingen zijn verkrijgbaar aan het Secretariaat der Volksuniversiteit, Hooge Nieuwstraat, à Fl. 1,50 voor leden Nederland-Frankrijk en Volksuniversiteit, leeraren Fransche taal, studenten uit Delft en Leiden; à Fl. 3,— voor andere belangstellenden.

(Kaarten voor afzonderlijke Lezingen Fl. 0,50 en f 1. 1,—.)

ALGEMEEN NEDERLANDSCH VERBOND.

Studenten-Afdeling Delft.

Het bestuur heeft zich als volgt samengesteld:

J. J. VAN WOUW, voorzitter.
L. L. W. VAN SOEST, onder-voorzitter.
Mej. G. NEEB, 1e secretaresse, Molslaan 63 A.
R. C. HOEFFELMAN, penningmeester.

TIJDSCHRIFTEN.

UIT DE GROOTEMENSCHENPERS.

„De Ingenieur” No. 1 1921 bevatte een korte bespreking van den Delftschen Studentenalmanak van de hand van Ir. R. A. van Sandick. Daarin staat o.m.:

„Het jaarboekje munt uit door bijzonder goed geslaagd tekenwerk, waarbij de 12 vignetten van den kalender en de over het algemeen geestige illustratie van de jaarverslagen der gezelschappen al dadelijk de aandacht vragen. Bij het doorbladeren van de „Gedenkdagen”, die zeer uitvoerig behandeld zijn, viel ons een vergissing op blz. 26 op: de lustrumfeesten met de maskerade hertog Karel van Gelre staan geboekt op 1868, dit behoort te zijn 1873. Het mengelwerk neemt een bescheiden plaats in.

De Almanak geeft een naamlijst van de leden van het D.S.C., waarbij studievak en -jaar zijn aangegeven; verder naamlijsten van oud-leden van het D.S.C., van dames-ingeschrevenen en van niet-leden van het D.S.C., allen zonder aangifte van studievak en -jaar. Wij geven de Redactie van den volgenden Almanak in overweging om de aantallen van deze groepen samen te trekken. Dit is voor haar een kleine moeite en het is een statistisch materiaal, dat niet zonder belang is.”

In „Engineering and Management” lezen we onder „The Training of Engineering Students in Industrial Management”:

Als we de stelling aannemen, dat het eigenlijke doel van de techniek is het verlagen van de prijzen der levensbehoeften door ontwikkelen en toepassen van vereenvoudigde methoden tot het omzetten van ruw materiaal in bruikbare producten”, hebben we een vasten leidraad voor de opleiding van ingenieurs, en heeft de toekomstige ingenieur een uitgesproken ideaal, dat hem leidt in het zich voorbereiden tot en het vervullen van zijn levenstaak. Het is niet zeker, dat de technische scholen over 't algemeen geleid zijn door idealen, die de breede taak van de techniek omvatten zooals ze hierboven zijn beschreven, evenmin is het zeker, dat het ingenieursberoep als geheel, gekozen werd met een voldoende begrip van zijn taak. Vele ingenieurs hebben hun arbeidsveld begrensd en zich beperkt tot teekening en constructie. Hun geest was gericht op het bouwen van een ingenieurswerk, maar vóór het tot stand is gebracht gaan ze elders een dergelijke taak vervullen en laten de uitvoering over aan anderen. Praktijk is een eerste vereischte in het ingenieursberoep; zonder dit verkrijgt het werk van den ingenieur nooit zijn volle waarde voor de menschheid, en niet alleen moet de ingenieur de verantwoording aanvaarden van het scheppen van verbeterde productiemethoden, maar ook van de uitvoering ervan.

Invloed van de technische school. De beperkte opvatting, die de meeste ingenieurs omtrent hun taak er op nahouden, ligt voor een groot deel aan den invloed van de technische school. Niemand zal het plichtsbef en de toewijding van de docenten betwijfelen, maar tengevolge van de beperkingen, opgelegd door onvoldoende geldmiddelen, de afwezigheid van het menschelijk element in het praktische werk en het losmaken van de studentenmaatschappij van de gewone wereld, is de technische school niet in staat geweest een leerplan te construeeren, dat de ruimere idealen van den ingenieur, zooals ze hierboven zijn uitgedrukt, weerspiegelt. Het was voor haar geen directe noodzakelijkheid, de economische en de menschelijke factoren, die zoo grooten invloed hebben in de ingenieurspraktijk, in aanmerking te nemen, en ze heeft deze factoren dan ook in hooge mate genegeerd in de behandeling van haar onderwerpen. Langzamerhand heeft het leerplan zich ontwikkeld op de grondgedachte, dat bedrevenheid in het op-

lossen van mathematische en wetenschappelijke problemen de meest geschikte eerste oefening den a.s. ingenieur is. Zeker is aan de voorbereiding voor theoretische en materiele problemen van ingenieursberoep een grootere plaats ingeruimd aan de belangrijker taak: de ontwikkeling van fundamentele eigenschappen van leider, niet alleen om de bovengenoemde redenen, maar ook door de meening, dat kennis van praktische zaken zamerhand in de praktijk verworven moet worden. Al kunnen ervaren docenten het meest onbuigzaam leerplan in practischen en belangwekkenden gieten, toch moeten we tot de conclusie komen dat het conventionele schema van technisch onderwijs, zooals het georganiseerd is en zooals wordt toegepast, er meer op gericht is om technische adviseurs te kweken dan bedrijfsleiders.

De industrie absorbeert de grootste hoeveel ingenieurstaal, en de jonge menschen, die dit arbeidsveld betreden, moeten voorbereid zijn op buitengewoon gecompliceerde taak, die, behalve gewone wetenschappelijke, een grondige economische kennis eischt, en evenzeer menschenkennis. Technische cursussen op zuiver theoretische wijze zonder verband tot deze laatste factoren, voldoen niet aan de behoeften van een groote meerderheid van jonge ingenieurs, in de omstandigheden, waarin ze tegenwoordig geplaatst worden. Zonde is eischen te verminderen ten opzichte van fundamentele theorie, moet het onderwijs den nadruk leggen op het belang van factoren als tijd, prijs, productie, veiligheid, en „the human element”. Bovendien moet aan de wetenschappelijke grondslagen nieuwen vorm worden gegeven door docenten, die ze meer beschouwen als werktuigen van den ingenieur dan als academische oefening om het verstand te scherpen.

„The Scope of the Engineering Field”. Het arbeidsveld van den ingenieur is zeer uitgebreid. Het vraagt een steeds toenemend aantal oefende personen om de meest verschillende functies te vervullen. Niettegenstaande de behoefte aan technici, die zich in een bepaalde richting gespecialiseerd hebben, kan toch de technische school de opleiding van ingenieurs voor bepaalde werkskringen niet op zich nemen. Zij moet trachten kennis van de grondslagen uit te breiden en te verkrijgen van technische ervaring in bepaalde takken van het ingenieursberoep uit te sluiten. Evenwel moet, zooals reeds is opgemerkt, het strekken van leerstof, wat de grondslagen betreft, meer bepaald worden door de eischen van tegenwoordige ingenieurspraktijk dan door theoretische inzichten. Het spreekt vanzelf, dat iedereen het met dit voorstel tot verruiming de tegenwoordige leerplannen eens is. De beschrijvingen, die vroeger als fundamenteel werden acht, zijn in strijd met de hier gegeven zienswijze, maar het is de vraag of de argumenten, gebruikt om ze te ondersteunen, in de tegenwoordige standigheden geheel opgaan.

We kunnen den ingenieur beschouwen als „technician” of als een „operator”, we kunnen idealen en zijn plichten zorgvuldig definiëeren, kunnen hem voor een bepaald soort van taak reedmaken, maar het resultaat zal nihil zijn, indien de persoon in kwestie niet weet te produceren op voordeelige wijze. De ingenieur is een producent bij uitnemendheid, een voortbrenger van iets nuttigs voor den mensch, en het is duidelijk, dat zijn opleiding erop gebaseerd moet zijn, voor zijn taak geschikt te maken. De technische school is verantwoordelijk voor wat men tweeden leertijd zou kunnen noemen, en er niet in slaagt, haar volle aandeel te geven de werkelijke voorbereiding van den ingenieur voor het werk, dat van hem gevraagd zal worden. We kunnen verwachten, dat de noodzakelijkheid zelf dwingen zal tot een herziening van de methoden. De ultra-conservatieven zullen het mee niet eens zijn, aangezien volgens hen de staande orde niet gewijzigd mag worden. De voeders echter beginnen meer en meer in te zien, dat de methoden van onderwijs, willen ze stand hebben, moeten beantwoorden aan de ontwikkelingen van de ingenieurspraktijk, en ook, dat een wijziging van methoden met een nauwkeurige toetsing van grondprincipes niet kan samengaan. Laatst jaren heeft de technische opvoeding aantal ingrijpende veranderingen ondergaan, wijst op een sterker wordende poging van den ingenieur van de technische school om gelijken tred te treden met de ontwikkeling in de praktijk. Zouden we b.v. noemen: directe samenwerking technische scholen en industrie in het organiseren van gezamenlijke cursussen, het houden van ciale cursussen voor employe's van technische ondernemingen in technische scholen, organisatie van cursussen met technische einddoelen, door industriele ondernemingen met hulp van de technische school, het instellen van leergangen voor fabrieksorganisatie, cursussen voor handelsingenieurs, scheikundige ingenieurs, „ceramic engineering”, bedrijfsleiding, enz., en slotte het tot stand brengen van een meer verband tusschen ingenieurs in de praktijk en de

ische school. Deze veranderingen heben het peil van de ingenieursopleiding niet verlaagd, integendeel hebben ze het nut van de technische school toenemen en deze een betere ondersteuning verzekerd door vermogens, betrokken bij technische ondernemingen.

Terwijl vooruitstrevende docenten erkennen, dat technische opvoeding een tijdperk van meer groot nut ingaat, is men het niet eens over de richting, in welke de ontwikkeling gaan moet. Bij een zo ingewikkeld probleem als dit moet men niet rekenen op overeenstemming, wat „policies” en onderdeelen betreft; gelijkheid van inzicht is hier overdaad een onmogelijkheid. De kwestie van de technische opvoeding zal het snelst tot oplossing komen door de ontwikkeling van de verschillende standpunten en een openlijke bespreking daarvan.

Op grond van bovengenoemde principes richtte de University of Illinois in 1912 haar werkplaatsen tot een kleine fabriek voor gasmotoren. We lezen daaromtrent het volgende:

Het zelf-produceeren wordt hier niet beoogd om de gewone commercieele redenen, maar als een laboratoriumoefening om de studenten te bekwaamen in de mechanische productie-processen en de regels van bedrijfsleiding. Het doel is, het besef, de leiding te moeten geven, te ontwikkelen door de verantwoordelijkheid geheel aan den student over te laten. In dit opzicht wijkt de methode af van de gewone leermethode, en ze voldoet voor een aanzienlijk deel aan de eischen, hierboven genoemd voor een studie, die meer leiders dan technici moet vormen.

„The Classification of the Student Body”: Alle studenten te zamen worden automatisch verdeeld in vier groepen, een voor elk van de hoofdafdeelingen van de „shop”. Elk van de afdeelingsgroepen is onderverdeeld in „staff-assistants” en „shop-werkmen”.

Aanwijzing van personen voor de verschillende werkzaamheden worden willekeurig gedaan, maar iedere student krijgt achtereenvolgens alle werkzaamheden te doen, zoodat hij aan 't einde van den cursus alle „staff”-functies vervuld heeft en al het noodige mechanische of „shop”-werk heeft verricht. De tijd is gelijk verdeeld tusschen „staff”- „shop”-werk.

De aanwijzingen voor de verschillende bezigheden gelden voor twee of vier weken, afhankelijk van wat er gedaan moet worden, en de afwisseling tusschen „office” en „shop” geschiedt al naar het maatigst is. Een student kan b.v. eerst als assistent in de metaalgieterij werkzaam zijn en in de volgende werkperiode aan een van de vormmachines vormen voor pompzuigers moeten maken, of omgekeerd.

De „staff”-groep vertegenwoordigt de uitvoerende macht en houdt het toezicht op het werk en de werktuigen, en de „shop”-groep werkt aan de machines, ovens draaibanken, enz. De orders voor het werktuigen, en de „shop”-groep werkt aan de maatschappij met het werkplan, dat bij 't begin den cursus is vastgesteld. Er zijn vier groepen studenten in iedere afdeeling, die onafhankelijk van elkaar werken op verschillende dagen van de week, waardoor een zekere concurrentie ontstaat, dat het afgeleverde werk betreft. Natuurlijk produceren de afdeelingen met de beste „staff”-groep het meest en met het hoogste „shopefficiency”.

Er zijn zeven afdeelingen in het „staff”-werk: voor de productie, voor de veiligheid, de „standard-practice”, het materiaal, het onderhoud, keuring en onderzoek, en voor het financiële beheer. Van iederen student wordt verwacht, dat hij den vereischten tijd in idere afdeeling dienst doet; één keer wordt de heele „shop”-cursus doorlopen, doch voor hij dezen ten einde is, heeft hij alle „staff”-functies al vervuld. Hierbij krijgt de student voortgaans een zeer goede oefening in het uitzoeken van de afdeeling van de producten die afgeleverd worden, beveiligen van gevaarlijk materiaal, onderhoud van machines en werktuigen, inspectie, en van het overzicht en de leiding van het werk.

GEDACHTEN EN GEDICHTEN.

HERINNERING AAN 'N INAUGUREELE REDE.

Onze oude Doelenzaal
Is gehuld in schemerduister,
Menschen met en zonder lintjes
Praten er in zacht gefluister.

Wachtend zit de schare menschen,
Spanning is op elk gelaat,
Elk is zichtbaar onder indruk
Van hetgeen gebeuren gaat.

Plots een drietal somb're kloppen,
't Spel zal nu beginnen gaan. —
Dan rekt iedereen zijn hals uit
En gaat vóór zijn zitplaats staan.

Stomverwonderd ziet de schare
Hoe een lange proffenrij
Statig, langzaam en vreemdsoortig
Trekt door 't middenpad voorbij.

Doodsche stilte heerscht alomme,
Plotseling is er een sfeer. —
Weldra zetten zich de proffen
Vlak voor het tooneeltje neer.

Behalve één. (Zijn pracht'ge toga
Kómt rechtstreeks van den tailleur.)
Want die klimt in 't spreekgestoelte
Bij 't hok van den souffleur.

Daarna volgt zijn lange rede,
Maar daarover zwijg ik, want,
Wie dat soms geïnteresseerd heeft
Las 't 's avonds in de krant.

Eind'lijk is hij dan teneinde,
En een iegelijk is blij.
Statig trekt weer langs ons henen,
Heel de hooggeleerde rij.

Fluks gaan we nu naar 't O. D. toe,
Want gelukkig staat daar klaar:
Loon voor het geduldig luist'ren,
Goeie port en 'n sigaar.

Ed.

EXTRA TIJDING.

In verband met de artikelen van „het Vaderland” in het avondblad van 7 en 12 Januari 1921, over de T.H. te Delft, meldt het persbur. „Leuter” nog de volgende aanvullingen en verbeteringen:

Behalve de genoemde werelddelen, waar zoo'n schoone toekomst voor de Delftsche ingenieur is weggelegd, komen nog in aanmerking, Mars, Zion en de Maan, terwijl „Het Beloofde Land” van Ina Boudier Bakker, en het nieuw door Pierre Benoit ontdekte „Atlantis” vervolgens in aanmerking komen. Mochten deze streken voorzien zijn, dan zal bij Baroness Orezy en andere roman-schrijfsters geïnformeerd worden naar nieuwe landen, fictief of alleen in den geest bestaand.

Vervolgens zal de verhooging van de productie van technologiën met de huidige prijsdaling en crisis in de industrie misschien korten tijd ten koste gaan van het product, maar door grondige verbetering van de machines, waarover het advies van een anderen, jongeren collega zal worden ingewonnen. Wel zullen misschien verouderde machines moeten worden opgeruimd, maar dit kan het product niet anders dan ten goede komen.

Met het oog op de aanprijzing van den Indischen Dienst, wordt het praatje, dat een professor jonge ingenieurs feliciteert, als zij van hun verbintenis afkomen, als leuterpraat bestempeld. Integendeel wees hij altijd de studenten op de groote financiële voordeelen aan die verbintenis verworven, verwees eenerzijds naar suikerlords en petroleum-koningen, als lieden, die in Indië rijk werden, en Rijksambtenaren als onderwijzers en postpersoneel, waarvan hetzelfde gezegd kan worden. Ook de Rijksbouwmeester logenstraft het bericht, dat hij uit gezelligheidsoverweging andere gebouwen bij de bibliotheek plaatste met de heimelijke bedoeling, de studenten bewust te maken van het feit, dat er een bibliotheek bestaat. Reeds ten tijde der Militaire Akademie, waren deze uitbreidingsplannen in voorbereiding en dat men de Wippolder toen niet kocht voor f 0,50 maar 15 jaar later voor f 12,—, was primo, omdat het beter van een stad dan van een dorp gaat (c.q. land en stadje) en secundo, omdat een bepaald mooi stukje grond dan Rijksgrond geweest zou zijn, en geen aardig villatje had kunnen bevatten. En bovendien dan was er heelemaal geen aardigheid aan geweest, als b.v. Delft eens in den oorlog verwoest was, zou men den grond voor een appel en een ei, kunnen krijgen en voor veel minder dan f 0,50 den meter.

Prof. D., niet te verwarren met den gelijknamigen kortelings overleden pedel der Leidsche Hoogeschool, loochent alles, en deelt mede, dat hij via Wijnkoop, die steeds gaarne te Delft vertoeft, bericht uit Moskou kreeg van Lenin, dat Hij alles in Delft mocht regelen en dat dan alles goed zou worden.

Heel overdreven is de bewering, dat de T.H. een Aula noodig zou hebben. Wie de plechtige Rectoraatsoverdrachten en de Diëns in de Stads-Doelen ooit heeft bijgewoond zou geen Aula, hoe mooi ook, willen hebben. Menig student pinkt een traan weg, als de hoogleraren bij zoo'n gelegenheid fraai getooid de concert- en bioscoopzaal binnenkomen.

Volgens het eenstemmig advies van den Academischen Senaat (sinds de geschiedenis alleen bereikt bij het ongunstig prae-advies op het voorstel van prof. D., toen laatstgenoemde nog geen professor en het voorstel ook niet van hem was), is van repetitoren in Delft geen sprake, laat staan van een bekend repetitor, die nota bene met ega en kinderen theekransjes (zelfs met alcohol inplaats

van thee) zou organiseeren. Zou zoo een man in Delft bestaan, dan moet hij door zijn uiterlijk zóó weinig opvallen, en moet ook de invloed, die van hem uitgaat zoo gering zijn, dat iemand slechts zijn boerenverstand hoeft te gebruiken om die trucjes te doorzien. Slechts is den Academischen Senaat het geval bekend van een repeteerenden hoogleeraar, maar hierover wordt liever gezwezen.

Betreffende het bezoek aan prof. S., is met het woord „Timbertown” niet bedoeld, dat daar ook de gelijknamige Follies optreden, in ieder geval is dit sterk overdreven. Evenmin moet de betrokken zandslinger begrepen worden als een zandbak bij de dito poezen, dewelke, hoewel het Rijk op hooge kosten jagende, slechts voor den interviewer een welkome aangelegenheid waren, een jeu de mot te plaatsen over de ietwat „droge” ontvangst, en het kopje koffie, dat hij met het glaasje pouce zoo gemist had.

Lasterlijk is ook de bewering, dat de C.C. het hoofd voor de professoren zou buigen, ook dit is veel te sterk uitgedrukt, dat nu ja, dat de notulen, weleens geen juist beeld van het behandelde geven komt in de beste families voor en daar zijn het ook notulen voor en wie daarop ziet is een kniesoor. Verder kan worden volstaan met het verwijzen naar de laatste zinsnede in de alinea over repeteeren.

Het ontbreken der Centrale Macht wordt heusch niet zoo erg gevoeld, ten eerste ontbreekt er zoo-veel, dat die Centrale Macht er best bij kan, en verder zijn er 90 docenten, dus 90 machten en er is een Centrale Commissie, dus eigenlijk is die heele Centrale Macht toch overbodig.

Over de degelijkheid van het hout verbruikt bij de Jaffalaan, kan verwezen worden naar het goede onderwijs in dit vak, een college, waarover door het zoo actieve Nederlandsch Verbond, e.a. taalzuiverende vereenigingen nog ooit ook maar één opmerking is gemaakt. Als voorbeeld is indertijd bij den bouw genomen, de doodkisten uit het naastliggende kerkhof, daar deze ook zoolang meekonden.

Naar aanleiding van de waardeerende woorden gesproken over de gesjeesden, wordt dit van andere zijde krachtig tegengesproken, daar men vreest, dat binnenkort geen studenten meer zouden overblijven, en men met al het personeel en de gebouwen van de T.H. geen raad meer zou weten.

Dat kinderen en gekken de waarheid zeggen behoeft niet altijd in vollen ernst te worden opgenomen, in verband met de verschillende opgaven betreffende het aantal gesjeesden. Statistieken hierover zijn ten eenenmale overbodig, daar deze kortate boys toch dikwijls rijk sterven, en er heusch wel iemand na 1914 is afgestudeerd. Trouwens al was dit aantal gesjeesden zóó groot, gezien de gunstige financiële toekomst der ingenieurs is het voor de afgestudeerden des te beter. Bovendien zal de minister van Koloniën tegen zeer hoogen prijs ditmaal een Delftsch ingenieur aankopen, om deze in de diverse Regeeringsbureaux rond te voeren, daar men daar niet gelooft, dat er nog Delftsche ingenieurs zijn. Ook in het veeteeltbedrijf vonden verschillende ingenieurs een goeie bestaan, terwijl ook in het renteniersbedrijf vonden enkele, meer gefortuneerden, een goede toekomst is weggelegd. Men kan zich in Delft aan de allerehoogste plaats dan ook de interesse in het aantal gesjeesden niet begrijpen.

Alles en alles gezien, kan men dan in Delft ook niet begrijpen, waar het tragische conflict schuilt, ten eerste voelen beide volgens de woorden van den interviewer het, zoowel professoren als studenten, en verder heet het Rijk niet voor niets rijk, en het is al zoo lang gegaan en het zal nog wel verder gaan. Après nous le déluge.

(Wordt misschien vervolgd.)

INGEZONDEN.

DE NOOD IN MIDDEN- EN OOST-EUROPA.

We ontvingen eenige brochures van „the World's Student Christian Federation”, waaraan we het volgende ontleenen, omtrent den toestand waarin de studenten in Midden- en Oost-Europa verkeerden:

De nood van de Weenske studenten wordt steeds nijpender. Met vrees wordt de toekomst tegemoet gezien, want er is gebrek aan alles.

Er heerscht honger en ellende; zij hebben bijna geen kleren aan het lichaam, hun schoenen zijn doorgelopen. En dat zijn onze mede-studenten, zij die welgesteldheid kenden, waarvan nu velen omkomen door uitputting of op hun ziekbed liggen blijven, omdat er geen geneesmiddelen zijn. Elken morgen wordt aan 1200 studenten, vanwege de Universiteit te Graz een ontbijt uitgedeeld; een eindeloze rij vormen de wachtenden en ieder op zichzelf is een toonbeeld van ellende.

Nood en ellende brengen daar alles te zamen, zonder onderscheid van klasse, godsdienst of ras. Uitgeteerde lichamen, vaal bleke gezichten, de één tot het uiterste geprikkeld, de ander onver-

schillig rondziende, zij allen wachten op hun kop cacao en snede brood voor 50 heller.

De meesten werken in de bosschen of mijnen en verdienen eenige honderden kronen, doch wat geeft dit als een costuum 10.000 kronen kost, waarvan 2000 kronen voor het maken en 32 kronen voor één knoop.

160 studenten eten samen voor 400.000 kronen per jaar op en daarbij zijn er die in geen maanden een ontbijt hebben. Er zijn dan ook maar 600 op de 3000 studenten doorvoed.

Er wordt veel gedaan. Roemenië, Polen, Italië, zij allen doen wat zij kunnen.

Zwitsersche studenten nemen hun mede-studenten uit Oostenrijk bij zich aan huis. In Engeland moet iedere bezoeker van de sociëteit een penny offeren. En Holland werkt ook, denken we slechts aan Groningen, Leiden en Delft.

Doch er is zoo ontzettend veel noodig, dat iedereen mee moet helpen om onze mede-studenten te verschaffen wat zij noodig hebben. Laten wij het Duitsche voorbeeld volgen en alles afstaan wat eenigszins gemist kan worden.

Nieuwe zoowel als gedragen dames en heeren onder- en hovenkleeding, vooral schoenen en dekens, verder kousen, sokken, wol, garen, toilet-artikelen, zeep, stijfjes, oliekachels, boeken, pennen, inkt, potlooden, enz.

Er is noodig: dagelijks een half ton bloem, 10.500 M. stof voor kleren, 6000 M. voering, 300 M. ruwe katoen, 3000 paar schoenen, 6000 hemden, 6000 paar sokken enz. enz.

Wij twijfelen er niet aan of een ieder, die bovenstaande gelezen heeft, zal ons bij de inzameling, die in 't begin van Februari zal gehouden worden, afstaan wat hij missen kan.

Namens het Studentensteuncomité,
J. C. DE LOOFF.

Eventuele geldelijke bijdragen kunnen gezonden worden aan den penningmeester van het comité den heer E. J. W. Easton, Geestbrugweg 23, Rijswijk (Z.-H.).

STUDIEBELANGEN.

Naar wij vernemen overweegt het Bestuur van het Civiel en Bouwkundig Gezelschap „Practische Studie” de mogelijkheid van een excursie naar Duitschland.

TECHNISCHE HOOGESCHOOL.

AFDEELING DER BOUWKUNDE.

De hoogleeraar J. A. G. van der Steur, b.i., is verhinderd van 24 Januari tot nadere aankondiging colleges te geven en teekenoefeningen te leiden.

De oefeningen zullen geleid worden door:

Prof. H. Evers voor B 3.

Lector W. Bettink voor B 1 en B 2.

In verband daarmee worden de teekenoefeningen voor C 3 geleid door Prof. J. F. Klinkhamer, b.i., en Lector W. Bettink.

De Afdeeling der Bouwkunde,

T. K. L. SLUYTERMAN,

20 Januari 1921.

Voorzitter.

AANVANG COLLEGES EN OEFENINGEN.

De hoogleeraar Mr. J. A. Veraart zal zijn Colleges hervatten op Vrijdag 4 Februari 1921, en zal behandelen:

Vrijdag 1—2: Octrooirecht.

Vrijdag 8—10 n.m.: Het Communisme van dezen tijd.

Zaterdag 11—12: De nieuwe wet op de Kamers van Koophandel.

Zaterdag 1—2: Mijnrecht. De Steenkolenkwesitie tusschen Frankrijk en Duitschland.

BIBLIOTHEEK.

Vanaf 15 Januari a.s. zal de Bibliotheek Zaterdagmiddags in zooverre gesloten zijn, alleen leeszaal I voor bezoekers toegankelijk zijn.

Boeken of tijdschriften, die men dan al wenscht te raadplegen, moeten 's Zaterdagmorgens vóór 1 uur worden opgegeven aan het uitlefbureau of aan den zaalbediende.

Na 1 uur worden geen boeken meer uitgeleend.

UITSLAG EXAMENS.

Geslaagd voor het Ingenieurs-examen Scheikundig ingenieur:

A. M. Knottnerus en G. Schaefer (met lof).

Geslaagd voor het Candidaats-examen Mijn-ingenieur: E. M. Bunge, H. K. Hylkema van Overstraten Krusse, C. J. Wally, N. Smelt, C. H. J. Wilhelm.

Geslaagd voor het Ingenieurs-examen Mijn-ingenieur: J. G. A. M. Biermann, G. Mathijssen Gerst, W. T. M. Hendricks, J. W. A. der Horst en P. C. J. Korte.

FAMILIEBERICHTEN.

FAMILIEBERICHTEN C.

G. Hulshoff

en

Mimi E. Lubbert

deelen mede, dat zij voornemens zijn Dinsdag 1 Februari a.s. in het huwelijk te treden.

's-Gravenhage 19 Januari 1921.

Verhulstraat 22
Weimarstraat 411

Geen ontvangst

ADVERTENTIËN.

Te huur gevraagd tegen April:

Ongemeubileerde of gestoffeerde ruime Zitkamer en gemeubil. Slaapkamer.

Brieven met volledige omschrijving onder No. 44 Bureau van dit Blad.

TER OVERNAME:

Gemeubileerde Kamers,

voor twee personen. — Met 1 Maart of eerder.

Brieven onder No. 42, Bureau van dit Blad.

TER OVERNAME AANGEBODEN:

KLEIN BUREAU,

(tafeloppervl. ± 1.10 × 0.60 M.) Prijs f 30.—

Brieven onder No. 45 Bureau van dit Blad.

PERZISCHE

TAPIJTEN, in alle maten, zoowel oud en stuk, tegen hoogen prijs te koop gevraagd.

Brieven onder No. 43, Bureau van dit Blad.

LEVERING VAN

Diners vanaf f 0,95.

NASSI GORENG.

JACHT- EN VISCHSCHOTELS.

Aanbevelend,

C. F. RUTER, Kok, Oude Delft 120.

TECHNISCHE EN HANDELSTECHNISCHE TERMINOLOGIE

DEEL I (DUITSCH)

door A. BONS Jr. en F. J. ROLVINK Jr.

Prijs gebrocheerd f 2.10. In linnen band f 2.75.

Uitgave van de

TECHNISCHE BOEKHANDEL EN

DRUKKERIJ J. WALTMAN Jr. - DELFT

BINNENWATERSLOOT 33.

MOTORRIJWIELEN UIT VOORRAAD LEVERBAAR

Henderson 4 cylinder met aparte elektrische uitrusting en K.M.-teller f 2100.—

Banden 27 × 3 1/2.

Excelsior 2 cylinder met elektrische uitrusting en K.M.-teller. . . . f 1625.—

In gewone uitrusting f 1550.—

Banden 27 × 3 1/2.

A. B. C.-MOTOR, liggende 2 cylinder met 4 versnellingen, gangwissel en bl. Kichstarter veerend frame, inclusief snelheidsmeter f 1350.—

AGENT VOOR DELFT:

B. W. H. VERBRUGGEN - RIJWIEL- EN MOTORHANDEL
OUDE LANGENDIJK 11-12. TELEFOON INTERC. 516. DELE

BIJ MIJ

krijgt U de hoogste waarde voor gedragen heerenkleeding, gebruikte boeken, enz. Vrijwel werkelijk de hoogste prijs wordt ontbiedt dan

HERM. NORDEN,

GEDEMPTE GRACHT 60, DEN HAAG

Bij de TECHNISCHE BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ J. WALTMAN JR is verschenen:

Delftsche Studenten Almanak voor 1921

Prijs voor niet-Corpsleden f 8.—

Almanak v/d Delftsche Vrouwelijke Studenten Vereeniging voor 1921

Prijs voor niet-leden f 3.—

DRUKWERK

zoals 't behoort:
„af” en... op tijd.

Naamlooze Vennootschap

Vereenigde Drukkerijen

Judels & Hoogland, Delft

Choorstraat 47 = Telefoon 247